

Vetélkedő szülőhelyek

Petőfi Sándor a magyar nemzet legismertebb költője. Minden korban alapszintű tananyag az iskolákban. Költészete ugyanakkor elválaszthatatlan életútjától. Legendák, anekdoták övezik alakját, kolerikus természetét, bohém és konfliktuskereső jellemét, nemzeti elkötelezettségét, spontán igazságérzetét. Életútját számos író és irodalomtörténész is feldolgozta, de mind a mai napig bőven akadnak fehér foltok e téren. Ezek közé tartozik – hasonlóan végső nyugvóhelyének kérdéséhez – szülőhelyének pontos megállapítása is, e körül a mai napig vita van a szakemberek között. Ennek a kérdésnek a tisztázásához járul hozzá Molnár Péterné „...a Róna, hol születtem”. A *Petőfi szülőhely-vita* című kis terjedelmű kötete is (Helikon Kiadó, 2013, 129 o.). Önmagában véve, hasonlóan az előtte megjelentekhez, nem oldja meg véglegesen a kérdést, csak valószínűsíteni tud, ezt viszont megalapozottan, források, dokumentumok tükrében teszi. A magyartanár és helytörténet-kutató szerző könyvét Dr. Sipos Lajos professzor lektorálta, megjelenését Szabadszállás városi önkormányzata támogatta. Ez utóbbinak tükrében gyaníthatjuk már első ránézésre is, hogy valószínűleg egy bizonyos irányba fognak irányulni az érvek, de ez nincs teljes mértékben így: a szerző felvonultatja a „rivális” Kiskőröst és Kiskunfélegyházát támogató érveket is anélkül, hogy ezek megcáfolására látványos kísérletet tenne.

Amint már említettem, a kötet maga egyáltalán nem mondható terjedelmesnek, 129 oldalas, B5-ös formátumú, és nagy részét dokumentumok és illusztrációk teszik ki. Ezzel együtt a kis terjedelem nem megy a szöveg minőségének rovására, sőt: megteremti annak lehetőségét, hogy a tisztán érthető szövegű, magával ragadó stílusú munkát az olvasó rövid időn belül átolvashassa, és így az egyik vagy másik szülőhely mellett szóló érvek szintézis jellegű bemutatása friss maradjon az olvasással eltöltött idő végéig, s ennek eredményeképpen a fejében is könnyebben összeálljon a kép. Megfelelő

LAKATOS ARTUR DR. (1980, Kolozsvár) történész, közgazdász. Tanulmányait a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen végezte. Több nemzetközi kutatói ösztöndíj nyertese. Szakterületei a jelenkori történelem, gazdaságtörténet, nemzetközi kapcsolatok.

minőségű a szintén rövid, de annál tartalmasabb könyvészeti lista is: a költő versei és egyéb írásai mellett – melyek jelen kutatás esetében oly mértékben bizonyulnak fontosnak, amennyiben a szülőhely-vitában érvet jelentenek valamelyik helység híveinek – felvonultatja az egész releváns szakbibliográfiát Zilahi Károlytól (1864) Kerényi Ferencig (2008). A szerző emellett elvégezte az alapvető levéltári kutatásokat is Kecskeméten. A kutatómunka szempontjából e legutóbbi részt kell leginkább értékelnünk, hiszen nem lehetett kis munka átnézni azt a nagy mennyiségű közigazgatási és iskolai iratanyagot, amit a kötet szövege tartalmaz, akár illusztrációként, akár hivatkozásként, legtöbb esetben pedig mindkettőként. A szöveg mellett illusztrációként

közölt legtöbb dokumentum Petőfi iskolai iratai – naplók, anyakönyvek releváns oldalai – és vállalkozó szellemű apjának különböző számadásai sorába tartozik. A szülőhely-vitának máskülönben meglehetősen egyszerű oka van: a Szabadszálláson 1818 óta letelepedett Petrovits István bérletet tartott fenn még Kiskőrösön, Kiskunfélegyházán, Kunszentmiklóson, Fülöpszálláson és Ercsiben is, mindaddig, amíg a Petőfi-versekben visszatérő motívumot jelentő csőd be nem következett. (A csőd folyamata jóval árnyaltabb, mint ami a verssorokból átjön: árvíz, kedvezőtlen konjunktúra és hitelek is szerepet játszottak benne).

A könyv szerkezete egyszerű: három fejezet taglalja sorra az érveket a kiskunfélegyházi, a kiskőrösi és a szabadszállási születés mellett, majd ezeket a zárófejezet mintegy összegző-képpen követi. Kiskunfélegyháza mellett a legfőbb érvek magának a költőnek szubjektív sorai, valamint korabeli tanúk, akik emlékeznek Petrovitsék gyermekeinek születésére. Kiskőrös mellett elsősorban dokumentumok szólnak, mint iskolai iratok, és Petőfi saját – máskülönben születési dátumát tekintve hamis – vallomása 1839-ből, Sopronban, katonai törzslapjáról; továbbá kiskőrösi volt a költő szeretett dajkája is. Szabadszállást különböző logikai érvek támasztják alá, melyek elsősorban az apa számadásaiból, adó-befizetéseiből, kereskedelmi szerződéseiből vezethetők le; ezekből arra lehet következtetni, hogy a kis Sándor születésekor Szabadszálláson tartózkodhatott a család. Tény az, hogy Petőfi Szabadszálláson indult el képviselőjelöltként a forradalom évében, de politikai pályafutása a választási vereség miatt véget ért, még mielőtt elkezdődhetett volna. Ennek következtében – ahogy ezt Szabadszállás jelenlegi polgármestere, Dr. Báldy Zoltán is írja előszavában – Petőfi meglehetősen megsértődött a szabadszállásiakra. A szerző háromoldalas összegzése is a szabadszállási változatot tartja a legvalószínűbbnek, és pedig a Petőfi választási hadjáratának során elhangzottak függvényében – ezeknek írásos bizonyítéka a költő *A kiskunokhoz* szóló proklamációja, mely a következőt is tartalmazza: „én még gyermekkoromban elszakadtam közületek, s azóta csak nagyon ritkán juthattam ahhoz az örömhöz, hogy szülőföldemet meglátogathassam.” Molnár Péterné végkövet-

keztetése a következő: „Vagyis: Petőfi Sándor a Kis-Kunságban született, nagy valószínűséggel Szabadszálláson. Saját vallomása szerint feltétlenül.” Ezt a képet árnyalja a szaklektor, Sipos Lajos fülszövege, aki szerint „Nem tudható” és „Vannak máris, akiket meggyőztek arról, hogy az »évszázad pere« még nem dőlt el”. Ugyancsak ő mondja: „Az azonban biztos, hogy Molnár Péterné itt és most összefoglalt új dokumentumai mindenképpen elgondolkoztatók.” Mi pedig, a szaklektor szavaival egyetértve, úgy érezzük, hogy ezek nyugodtan képviselhetik a jelen recenzió végkövetkeztetését is.

Fizessen előlapjainkra!

A *Várad* folyóirat előfizetési díja:
1 hónapra 5 lej, 3 hónapra 15 lej,
6 hónapra 25 lej, 1 évre 50 lej.

A *Biharország* folyóirat előfizetési díja:
1 hónapra 4,5 lej, 3 hónapra 12 lej,
6 hónapra 20 lej, 1 évre 35 lej.

Mindkét kiadvány előfizetési díja:
1 hónapra 7 lej, 3 hónapra 20 lej,
6 hónapra 35 lej, 1 évre 65 lej.

A *Várad* (és/vagy a *Biharország*) előfizethető a szerkesztőségben készpénzzel vagy postán pénzesutalvánnyal (mandat poștal), az előfizető nevének és pontos lakcímének, valamint az Abonament *Várad* (és/vagy a *Biharország*) megjegyzésnek a feltüntetésével: Revista culturală *Várad* Oradea, Piața 1 Decembrie nr. 12., jud. Bihor; CUI 18415639; Cod IBAN RO81 TREZ 0762 1G33 5000 XXXX, Trezoreria Oradea.

